

כא :

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

עין משפט
גד מצוה

ק"א א ב ג ח ט י
מ"ג שבת ה"ה
ו' ע"ג טו טז טז"ג טז"ה
טז טז טז טז טז טז טז טז
טז טז טז טז טז טז טז טז
טז טז טז טז טז טז טז טז

רבינו תנאל

לא לביית דירה אמרי
ספני שפכנים לחובה
התבא כוכבים וכו' וכו'
לא תבית תועבה וכו'
הוא כבוד ספול דאיא
דוכחא דאין משכירין
להם בתים: וחסמא כו'
מאי דאי ר' יוסי האבוי
אף כו' עצמה משכירין
להן בתים: כוכבים לא
ישכירי (עצמן) [ול] לא
כרחן מפני שנקרא על
שמו ועוד כוכבים עושה
בה מלאכה בשבתות
וימים טובים ושורו
לעבוד כוכבים אמאי שרי
דקמרי איתרו דהוה ליה
דעביד מלאכה בשדה של
ישאל אימרי אריסותא
קעביד ופדתי וריחיים
נמי אמרי אריסותא קא
עביד. נימא כמרחץ
נמי הכי אמרי מרחץ
לאריסותא לא עביד:

מסורת הש"ס
א) וחספחה ספ"כ ע"ג,
ב) ונספ"ה: איתמא,
ג) וחספחה ספ ע"ג,
ד) מהרש"ה מוקף זה ע"ג
ה) חס ספ"ה (ס) מהרש"ה
ו) חס ספ"ה (ט) מהרש"ה

הגהות הב"ה

א) ה"ה ד"ה (ע"ה) אף
ב) חס ספ"ה וקבלת ח'
אין משכירין להם בתים
ג) ע"ה וכו' וכו' וכו'
ד) חס ספ"ה וקבלת ח'
ה) חס ספ"ה וקבלת ח'
ו) חס ספ"ה וקבלת ח'
ז) חס ספ"ה וקבלת ח'
ח) חס ספ"ה וקבלת ח'
ט) חס ספ"ה וקבלת ח'
י) חס ספ"ה וקבלת ח'

לפני יפטר מן המזוהה הא אמר בפ' המכלת (מנחות דף מד. וסז) השוכר בית בחו"ל כל ל' יום פטורה מן המזוהה מכאן ואילך חייבת והטעם כדפרישית לעיל שסוברים העולם שהיא שלו משמע דאם היא שלו חייבת מיד ועוד קשי' לר"י על הירושלמי מאותה תוספתא שכתבתי לעיל דקמרי רישא ז' (ואין) משכירין להם בתים ולא שדות וכרמים ואין נותנין להם (א) ערבות וקבלת אחד הכותים ואחד העובדי כוכבים גד"א כ"א וסבורא מוכרין בתים ומשכירין שדות ובח"ל מוכרין אלו ואלו כאן וכאן לא ישכיר ביתו לעובד כוכבים מפני שידוע שמכנים לתומו עבודת כוכבים אלמלא אף במקום שמוטר למכור אסור להשכיר מיהו נראה לר"י דהירושלמי שהביא רבינו חיים ראה גמורה היא ומן המוספתא לא קשיא מידי דכאן וכאן קאי אלאי וסבורא ואף מ"ק דמתני' נמי סבר הכי דאסור בתרייהו מוכרת בתים אלל בחו"ל שהמירו למכור מותר להשכיר כדאי' בירושל' ולא מטעמיה דרבינו חיים אלל הטעם מפרש הר"ר אלחנן מפני שכתבתי מורה לא תבית תועבה אלל צינת איתא למימר לא אסור אלל צינת הישראל עלמא שהוא דר בחוכו בעדו דר בו ואפי' בא"י כמו גמורה שאינו חייב בה אלל צינתו בעדו דר בו אלל השוכר בית אף בא"י פטור מן המזוהה מן התורה ורצנן הוא דגזרו שלא להשכיר לעובד

וסתמא כרבי מאיר דאי ר' יוסי בכל דוכתא מוגרי: ובכל מקום לא ישכור וכו': תניא ר' רבן שמעון בן גמליאל אומר אלל ישכור אדם מרחצו לעובד כוכבים מפני שנקרא על שמו ועוד כוכבים זה עושה בו מלאכה בשבתות ובימים טובים אבל לכותי מאי שרי כותי אימרי' עביד ביה מלאכה בחולו של מועד בחולו של מועד און נמי עבדינן אבל שדהו לעובד כוכבים מאי כשרי מאי טעמא אריסא אריסותיה קעביד מרחץ נמי אמרי אריסא אריסותיה קעביד: אריסא דמרחץ לא עבדי אנשי תניא ר"ש בן אלעזר אומר לא ישכיר אדם שדהו לכותי אבל עובד כוכבים מאי שרי דאמרי אריסא אריסותיה עביד א"ה כותי נמי אמרי אריסא אריסותיה עביד אריסותא

כוכבים מפני שמכנים לתומו עבודת כוכבים והשתא דדוקא בתים הששויים לדירה אלל אינם עשויים לדירה לא גזרו ולכן התייר להשכיר ארוות ואולרות וכו'ן דשכירות בית דירה אינו אסור אלל מדרבנן דאף בן צנץ אס כן בחוזה לארץ הקלו: **מאי** בעמא אמרי' אריסותיה קא עביד. הקשה רבינו יהודה מההיא דתנן בפ"ק דשבת דף ק"א. וסז אמר רש"י ג ונהניו היו של בית אלל שהיו נותנין כלים לכוכב עובד כוכבים ג' ימים קודם השבת ופליגי אבי' דאמרי ההם שמוטר עם השמש אלמלא לית ליה לרש"י ג קבלת קבלותיה עביד ומירץ לא סבור שהלכה כן אלל מחמיר בעלמא היה וכן פרש"י לשם אכן שוב הקשה רבינו יהודה דאי' בפרק שני דגינה (דף ס"ה): דקמרי ג' דברים שהיו מחמירין צינת ר"ג ככ"ש אמאי לא קא חשיב נמי הא שהרי ר"ג דינה הוא (א) אבוי של (ב) רש"י ג ואמר דגינה לא איירי אלל צינתו ד"ע אלל צינתו דשבת איכא עובדא ופ"ה ינחא מה שהקשה ר' אלחנן דאמאי לא קי"ל כרש"י ג בהיא דפ"ק דשבת דהא אמרינן (ב"ב דף קפ"ד). כל מקום שנהו רש"י ג במשמתי הלכה כמותו אלל לאתריס דאי לא היה מחמיר אלל לעלמא: **אריסא** אריסותיה קא עביד. פסק ר"ת הלכה כרש"י ג דאמר אריסא אריסותיה קא עביד ומתוך כך התייר לישראל שנתן ביתו לעשותו בקבלות לננות בו אפילו בשבת וק"ו נמי הוא דהשתא אריסות שדה שהלך ישראל משביח במלאכה שרי בקבלות שאין בו שבת לישראל כלל כמה שממרה נכרי לעשות קבלותו לא כ"ש דינמא קבלתא קבלותיה קעביד ועוד הביא ר"ת ראה מההיא דפ"ק דשבת (דף י"ז: וסז ד"ה אין נותנין) דשרי ב"ה ליתן כלים לכוכב ועורות לעבדן עם השמש ואפי' מידי דשריהו ליה ההם דהא היא כרימא דאית ליה בגמרא ההם (דף י"ח). דאסור ליתן נותנין לתוך הריחים של מים אלל כדי שיעשו מעבוד יום מוקף לה תלמודא ככ"ש אלל לבי' שרי ואפי' שמשמעת קול ועוד תניא ההם (דף י"ט). גבי ספינה פוסק עמו ע"מ לנשות רש"י ג אומר אינו לרץ שהעובד כוכבים לא ינח לעשות קבלותו בשביל הישראל ולפי זה לרץ עיון בהיא דפ' מי שהפך (מ"ו"ק דף ק"ג. וסז ד"ה אמר) דאמר שמואל מקבלי קבולת בתוך התחום אסור כו' אמר רב פפא אפילו חוץ לתחום נמי לא אמרן דשרי אלל היכא דליכא מתא דמקרבא להתם אלל איכא מתא דמקרבא להתם אסור פירוש לפי שיראו בני העיר ומלאכתן כשילכו לשם אמר רב שמת וכו' ליכא מתא דמקרבא נמי לא אמרן דשרי אלל בשבתות וימים טובים דלא שכיחי אינשי דאולי מדוכתא לידוכתא פירוש אז מותר חוץ לתחום ע"י קבלות עובד כוכבים אלל בחו"ל מ"מ דשכיחי אינשי דאולי מדוכתא לידוכתא אסור וכו' בחול גמור אלל חול המועד לנכותא נקט דלע"ג דלא שכיחי דאולי כולי האי אסור ולפי זה כל מה שאסור לשם היינו באכל דוקא דבאכל החמירו יותר כדמוכח ההם ברש פירקא אמר רב שמת צריה דרז אידי זאת אומרת דברים המותרים בחולו של מועד אסורין בימי אכלו ותניא כוותיה וההוא עובדא דמר וזמורא דבנו ליה אפדנא צריה אכלו חוץ לתחום בשבתות ובימים טובים היה ומטעם שהמירו. עד כאן שיטת ר"ת: ור' יחזק פירש דקבלות דבית אסור והיא דוחה כל ראיית ר"ת דמההיא דעורות לעבדן איתא ראה דכיון דההוא תלוש ומלאכה ציד אחרים מותר דאפילו באבילות ככה"ג שרי כמו שמופירש דתניא ההם (דף ק"א). היתה מלאכתו ציד אחרים צינתו לא יעשה צינת אחר יעשה ויחיים נמי אינה ראה לכאן דהתם (א) שש החטים לתוך הריחים הם נעמנים מאליהן ולא דמי לעובד כוכבים העושה מלאכה בימים ודומה כמי שישאל מזה לו לעשות בשבת וגם לא דמי להך דשכירות שדה דשמעתין דלעולם הוא רגילות לקבל שדה באריסות למחלה לשליש ולרביע אלל צינתו בית רגילות לשכור מידי יום יום והרואה אינו אומר קבלותיה עביד אלל שכירי יום יניחו ועוד דבירושלמי דפ"ק דשבת משמע דקביולת דבית אסור בין באכל בין בשבת והכי איתא ההם אומנים עובדי כוכבים שהיו עושים עם ישראל בתוך ביתו אסור בתוך צינתו מותר אמר ר"ש בן אלעזר כד"א בקביולת אלל בשכירי יום אסור גד"א בתלוש אלל במחזור אסור בעיר אחרת בין כך ובין וצנודת כוכבים הלכה כר"ש בן אלעזר אלמלא פסיק הלכה כר"ש בן אלעזר דאמר בעירו במחזור דאסור אף בקביולת והוא הדין בתוך התחום ולא מצניח הניצן עלמא דאסור אלל אף לפסול האבנים ולתקן הקורות ואפילו רחוק מן החומה ואפילו צינתו של עובד כוכבים אסור כיון דלגורח מחובר הוא דהא במחזור כה"ג פליגי ופסיק הלכה כר"ש בן אלעזר דאילו לעשות הניצן עלמא אפילו רצנן מרוד דאסור דברשות ישראל הוא ולא שרו אף תלוש אלל צינתו של עובד כוכבים ענון כלים לכוכב שמתקנס ציד עובד כוכבים ואפי' שהלכה כר"ש בן אלעזר בקביולת מ"מ באריסות שדה אין הלכה כמותו אלל כרש"י ג דהא סתם לן תנא דמתני' כוותיה והטעם מפרש דאריסא אריסותיה קא עביד ור"ת אפי' שהקל בקביולת החמיר על עלמו וכשננה צימו לא הניח עובדי כוכבים לננות בשבת אף על פי שהיו עושים בקבלות והר"ם היה נותן טעם דלהי מותר באריסות שדה דכיון שאינו נוטל מעות שוכרו אלל נוטל בגוף הקרקע דמי לזאת אלל בקבלות דבית שנוטל מעות שוכרו לא היו כשומך ואסור וזה"ל הכא דמרחץ אסור דאריסותא למרחץ לא עביד אינשי דכיון שנוטל מעות שוכרו ולא שייך ליתול זה בגוף המרחץ אסור ולפ"ו יש להתיר להשכיר ריחים לעובד כוכבים היכא שנוטל בקמח לפי חלקו ואינו נוטל מעות דהוי כמו שותפין ומסקנא דשמעתא שמעינן מהא דקבולת תלוש אינו מותר אלל בתוך ביתו של עובד כוכבים אלל במחזור אינו מותר אלל חוץ לתחום אלל חוץ לתחום אסור: **אבל** יעובד כוכבים מאי שרי. תימה מאי קא דייק אלמלא נקט כותי וכו' לעובד כוכבים ו"ל דמשמע ליה מדשנן עובד כוכבים דמיירי ביה רש"י ג ומתני' ונקט כותי דוקא קמיי ע"ל דס"ל דקבר דעובד כוכבים שרי מדאיירי בכותי דאי בעובד כוכבים אסור לשמעין עובד כוכבים לית ביה אלל חדא דנקראת על שמו וכו' כותי דאית ביה תרתי דאית ביה נמי לפני עור כדאמרינן בסמוך עוד פירש הר"ר אלחנן דייק מתני' דשריא שדהו לעובד כוכבים וליכא מחץ דמורה ומתני עובד כוכבים לעיל גבי מילתיה דרבן שמעון בן גמליאל אלל שדהו לעובד כוכבים שרי דלאו אמלתיא דייק דהא דנקט מרחץ במילתיה איכא למימר דדוקא מרחץ אלל אפילו לכותי אסור משום עושה בו מלאכה בחול המועד: